

MARIANO FERRER

BIGARREN ABISUA

Laster beteko dira 20 urte *Club de Roma* delakoak (53 herrialdetako 100 pertsonak) “Límite al Crecimiento” txostenaren bitartez gure kontzientzia kolektiboa astindu zuela. Garai hartan ez ginen erabat jabetzen gizateria bere lurraren esplotazio irrazionalaz inkubatzen ari zen kalteaz.

Orain, “La primera revolución global” izenburu adierazkorraz heldu zaigu bigarren emanaldia. Aste honetako prentsan azaldu dira laburpen batzuk.

Horietako laburpen batek, bigarren txosten hau mundu-gizarte berri baten eraikuntzaren hastapenetan aurkitzen garel dio. Gizarte berri hori gaurkoarekiko, Iraultza Industrialaren ostekoa aurreko milurteko nekazal-gizartearekiko bezain desberdina izango da.

Postulatu honen ondoren, hitzez hitz jasotzen dudan honakoa: “La nueva revolución carece de base ideológica: la conforman factores sociales, económicos, tecnológicos y éticos.”

Harritu egiten nau txosten honek “espiritual”tzat jo genitzakeen arazoez erakusten duen kezka. Jakinaren gaineko ekonomiaren militarizazioa, berotze globala eta Lehen Munduak Hirugarren Munduan ezarritako pobreziaaren esplotazio negargarriaren ondorioen gisako kezka materialak jasotzen ditu, baina garrantzia eman, mundua ezagutzen ari den aldaketa eroarekiko erantzun mentalari ematen dio.

Zentzu honetan, zati bat jaso nahi nuke:

“Dado el cambio de pautas que se ha producido ¿qué ocurre con la vida del individuo? Los niños ven la televisión y se enteran de todos los aspectos de la vida humana. Aprenden a ser personas con opciones y libertades individuales. Al no haber recibido medios para discernir lo que es fundamental en las tradiciones y valores de lo que es meramente su expresión formal, la generación más joven los rechaza en bloque. Los padres tienen ahora que ganarse su aprobación y negociar una autoridad que antes nadie les discutía. ¿Cómo reaccionan ante esta inversión en la que queda desbaratado el ejercicio de su autoridad? *Sólo hay una solución* y es escuchar a los hijos y aprender de ellos.”

Zati hau txosten osoaren adierazgarri bada, haren izenburua (“La primera revolución global”) ez da “hiperbole” bat.

Urriak 1

SIDENOR

Gure altzairu berezien birmoldaketa egin zenetik 5 urtera SIDENORek 14.000 milioi galtzen dituela eta berriro ere plan-tila-murrizketekin eta enpresen itxierekin hasi beharra onartzea gogorra da.

Zaila da ulertzea baina, horretara jarritz gero, onartzera hel gintezke, bere garaian ausardia-ezagatik egin ez zena, orain egin behar izatea.

Baina, hori bada gauza, alegia, argi eta garbi dagoen ondorio hotz bezain saihestezinaren aurrean gaudela —hala azaltzen zaigu kostu sozial berri honen beharra etorkizunean Europan lehiatu ahal izateko—, hori bada gauza, nork adieraziko dit ACENORen biabilitate-planak langilegoaren, enpresarien, sindikatuaren, Diputazioen eta Eusko Jaurlaritzaren “no pasarán” delakoarekin topo egitea?

Atera daitekeen ondorio etsigarria honakoa da: lehen birmoldaketa gaizki egin zen eta bigarrena ez da ongi egingo.

Hainbeste diru eta oinaze jokoan dagoelarik, ondorioa ezin ilunagoa da.

Urriak 4

SERBIAR BAT GASTEIZEN

Azken krisialdiaren ostean Eusko Jaurlaritzaren kontseilari izango diren sozialisten zerrendak ohizko esamesak sortu ditu. Hauen artean aipagarria da Xabier Kintana euskaltzainak Fernando Buesa hezkuntz sailburuaren hautaketari egin dion kritika:

“Que en un país oficialmente bilingüe una persona que no conoce una de las lenguas oficiales (...) sea nombrada responsable de la cartera de Educación, resultaría cómico, si no fuese sarcástico y lacerante.”

Eta aurreraxeago: “Se diría que en nuestra Croacia particular la enseñanza ha quedado en manos de un serbio.”

Urriak 5

NOSTALGIA

Gaur mineriak jota nago denboraren iraganak sortzen dituen kalteak ikusirik.

Oraintxe bertan entzun diot Markiegiri “chorizos” deitzen añaamenditar bere alderdikide (ohi)ei.

Ez dut egia ala gezurra ote den diharduko, bietako edozein hipotesitan ematen bait da ezkerren deskreditua.

Eta Labordeta-k agur esan dio gaur Zaragozan kantatzeari. Hainbeste borroken lagun izan zen ahots maitagarri hori ez da gehiago jendaurrean arituko.

Balantzan jartzen dut entzuten dena eta ez dena.

Duela gutxi bildu dira munduko zientifikorik ospetsuenetako batzuk denboraren arazoaz eztabaidatzeko. Dirudenez bat datoz itzulezinezkotzat jotzean eta, nahiz kosmologikoa nahiz giza sormenaren eskema psikologikoa izan, etorkizunerantz bakarrik doala esatean. Ezin daiteke denboran barrena atzerantz ibili.

Eskertzekoa da zientziaren abisua, batzuetan saioen bat egiteko tentaldia handiegia bait da.

Urriak 6

ZUK ORDAINDUTAKO ITXURAGABEKERIA

Iragarri berri dute Donostiako Udaletxeko zinegotzi askok hasi edo jarraitu egingo dituztela —Udalak ordaindurik— euskara ikasteko ikastaroak.

Agian zuk ondo derizkiozu. Nik, ezta gutxiagorik ere.

Ez dut ezertxo ere, noski, euskara ikasteko nahiz hobetzeko gure zinegotziek egin ditzaketen saioen aurka. Baina diru publikoaz ordaintzearekin ez nator bat.

Zehaztasun gehiegitan sartu gabe, arrazoi bakar bat emango dut: alfer-alferrikakoa da. Ikasketetatik aterako duten etekina euren eginkizunetarako erabili ahal izan orduko, gehienak ez dira zinegotzi izango.

Zuzenagoa litzateke alderdiek hartzea euren hautagaiak *aurretik* prestatzeko ardura eta ez hautatuak izan eta gero. Eta ez dut inolako arrazoirik aurkitzen eginkizun hori eurek ordain ez dezaten. Nik dakidanez ez dira eskubide irabaziak dituzten behinbetirako funtzionariak eta.

Urriak 7

Ezkata-kentzailea

Corcuera zerri-zurda bezain zarpaila da. Asmatu egiten du Umbral-ek, metafora berrituz, “la sutileza felipista, pasada por la ruda dialéctica del matonismo ministerial, es como un estilete florentino convertido en cuchillo de desescamar beguso” diorean.

Duda egiten dut Corcuera-ren zakartasun hori, guetzat, bedeinkapena ala ezbeharra ote den. Argi dago bere izaera liskartsu hori izan dela liskarrak maite ez dituen hainbat talde errespetagarri *Ley de Seguridad Ciudadana* delakoak sortutako eztabaidan esku hartzera bultzatu duenak, eta aldi berean, legearen zentzugabekeriak pertsonalizatu dituenak —Corcuera-legeaz hitz egiten da lege sozialista bat izanik— eta eztabaida bi edo hiru artikuluko zehatzetara mugatu duenak, kezkarriena legea inspiratzen duen mentalitatea izaki.

Corcuera-k defendatzen duen polizi jarrera, Muñoz Seca-ren bertso-komedia ahaztezinako Don Mendo inspiratzen zuen bera da:

“No hay barreras para mí
y si hay barreras las salto.”

Legegintza-teknikari dagokionez, ministrariaren sotiltasuna konstituzio-kontzeptuak zabaltzera mugatzen da —batzuen ustez Konstituzioaren aldaketa estali bat dago hemen— edo Konstituzioa aldatzera iruzurra onartuko ez balitz.

Nolanahi ere, ministrari-jokamoldeez hitz egiten dihardugunez, ez legoke gaizki gertakari politikoen egunero ko kronikatik bitxi bat jasotzea.

Hain aipatua den autobideaz hitz egitean, Ramón Jauregik Corcuera-EAJ harremanez zera dio: “José Luis Corcuera ha jugado un papel de extraordinaria flexibilidad en este tema y exquisita cordialidad con los dirigentes del PNV”.

Gogoan duenak EAJ izan zela, CiUrekin batera, Corcuera-k defendatzen duen lege-proiektu osoari emendakinik aurkeztu ez zion alderdi bakarra, bat egingo du nerekin Corcuera-ren begikotasunaren salneurriak arraina —ezkata eta guzti— irenstea eskatzen duelakoan.

Urriak 10

OROIMEN BERRITUAK

Otsaila aldean, Ardanzak aurre egin behar izan zion, Gobe mu hirukoitzaren lehendakari gisa, inbestidura-eztabaidari EA eta EEREkin batera. Gaur, bere gobernua, PSOEREkin eta EERen erdianekin bikoitza baino gehiago baina hirukoitza baino gutxiago dena, konfidantza-bozketapean ezarri du.

Otsaileko eztabaida parlamentarioaz nituen oharrak berriro ere irakurri ditut. Garai hartan zera idatzi nuen orrialde hauexetan:

“EE: Kepa Aulestiak bene-benetan sinesten zuen Ardantza zela bere hautagaia.

EA: Garaikoetxeak ez zuen hain benetan sinesten.” (*Jakin*, 62 zk., 160 or.)

Bederatzi hilabete geroago, Ardanza eta Olloraren erdeinuak jasan behar izan zituen Kepa Aulestiaren itxura, patetikoa zen. Tratu hau dela eta, ETAren azkenetako komunikatu batean Erromak ez diela traidoreei ordaintzen esaten da, baina eman zaion tratua traidoreari ematen zaionaren eta inozo erabilgarria izateari utzi egin dionaren erdibidean dago.

Garaikoetxea egoera hobean zen. Lasai zegoen eta Ardanza urduri jartzen saiatu zen. Baina Ardanza, oraindik orain, gaida haren hitzak euri-tantek sortzen duten hotsa entzuten den bezalaxe entzuteko.

Nere oharretatik HBren hitzaldiaz idatzitakoa ere berreskuratu dut:

“HBren hitzaldi on bat izan zen. Baina aldi berean HBren betiko hitzaldi bera. Legebiltzarrean inork ere ez zion jaramonik egin.” (*Jakin*, 62 zk., 160 or.)

Gaurko bilkura osora joan ez denez, HB ere ondorio berberera iritsi ote den galdetzen diot neure buruari.

Urriak 11

INDEPENDENTZIA!

Gaur Bilbon izan ez denak ezin izango du jakin, komunikabideek diotenaren arabera, han burutu den manifestaldia izugarria ala, besterik gabe, beste bat gehiago izan ote den. Komunikabideek, prentsak bereziki, eskaera independentistaren balio informatiboaren apostuan behetik jokatu dute. Editorialetan, ordea, beherapenak baino gehiago ez-ohizko agresibitatea nabari zen.

Editorial hauetan idatzitako gauzen artean zerak harritu nau: “No hay una sola razón histórica de peso que avale la pretensión de recuperar la soberanía perdida”. Ni neu, behintzat, independentista izatekotan, ez nintzateke galdutako subiranotasunagatik izango, herri honek orain hori adierazten duelako baizik.

In t e r e s g a r r i a l i t z a t e k e b o r o n d a t e h o r i z i n e z b a o t e d e n j a k i n a h a l i z a t e a . N e r e a b u r u z , E A J r e n h a u t e s k u n d e - a r r a k a s t a r e n g i l t z e t a k o b a t h o n e t a n d a t z a : a b e r t z a l e - s e n t i m e n d u a i n d a r t z e n d u e n a l d i b e r e a n i n o i z p r o b a n j a r r i k o e z d u e l a g a r a n t i z a t z e n d u .

Urriak 12

ASKATASUNA

“Goizaldeko hiruretan etxeratzeko prest ez bazaude, eutsi zeure askatasunari.”

Dirudienez hori izan da asteburu honetan cacerestar gazteak Gubernadore Zibilararen ordenaren aurka manifestatzera bultzatu dituen lema.

Ez dakit oso ongi nortzuk izan ziren bukaeran gertatutako gehiegikerien arduradunak. Baina uste dut badakidala nortzuk garen *slogan*-aren arduradun.

Urriak 13

ZIRKULU KARRATUA

Kronikek diotenez Aita Santuak Brasil-en gaitzetsi egin zuen lurren jabetza gutxi batzuen eskutan egotea: “No tiene ninguna justificación y constituye un abuso ante Dios y ante los hombres” esan zuen.

Jendeak txalo egin zuen.

Baina Aita Santuak hori ez ezik “ni la justicia ni el bien común permiten hacer daño a nadie ni invadir su propiedad bajo ningún pretexto” ere esan zuen.

Eta jendeak ez zuen txalorik egin.

Gizateriaren historia Aita Santuaren hitzek marraztu nahi zuten zirkulu karratu horren alferrikako bilaketa da: injustiziaren aurka altxatzea norbera injustu izan gabe.

Hemen ere, Euskadin, ez dugu hori gauzatzen jakin.

Oraindik saiatzen ari garela pentsatu nahi nuke, ordea.

Urriak 14

AUNG SAN SUU KYI

Gogoan gordetzeak merezi duen izena. Ez Nobel-a irabazi duelako, gehienok horri esker ezagutu dugun arren.

Bizitzak bere herria jasaten ari zen injustiziaren aurrean ahozpe jarri zuenean, emakume honek 43 urte zituen, 16 zeramatzan ezkonduarik eta hiru seme-alaben ama zen.

Gutariko askorentzat, aitzakia nahikoak begiak itxi eta bakoitzak bere bidea jarraitzeko. Hark, aldiz, nahiago izan zuen besteen mina bere egin eta konprometitu. Hiru urte daramatza atxiloturik.

Zirkuluaren karratutasunaren bila jarraitzen du. Eskerrik asko.

Urriak 15

SORGINAK, SEXUA ETA AZTIAK

Thomas epailea Estatu Batuetako Epaitegi Goreneko kide da jadanik. Bere kasuak zer esan ugari sortu du. Batzuentzat Thomas jaunaren izendapenak baieztatzen duen gauza bakarra gizonen erasopeko emakumeen indefentsioaren aurrean giza itsutasuna den bitartean, besteentzat erasotua hautagaia bera izan da. Elisabeth Badinter-ek, frantziar militante feminista ezagunak, esaterako, “azti-ehiza”z eta “talde feminista erradikal amerikarraren eta sexuarekiko —maskulinoarekiko batipat— gorrotoan bat egiten duen gizarte amerikarraren zatirik erreakzionario eta puritanoenaren arteko aliantza”z hitz egiten du.

Albora utziz eztabaida teorikoak, bada eztabaida honen aplikazio praktikoez gehiago arduratzen denik. Zer ulertu behar da sexu-erasoaz? Bere baitan hartzen al ditu begirada libidinosoak? Txiste lizunak? Nesken horma-egutegiak? Emakume baten ezezkoaren aurkako insistentzia?

Sukalde-hornikuntzari lotutako enpresa amerikar batek, bere langileen artean lau galderako test bat egin du zalantzak gainditu eta gehiegikeriak sahiesteko:

- *Zure emaztearen aurrean esango/egingo al zenuke?*
- *Zeure sexu bereko adiskide baten aurrean esango/egingo al zenuke?*
- *Gogokoa al litzaizuke egunkariko zure herriko kronikan kontatuko balute?*
- *Beharrezkoa al da esatea/egitea?*

Ia-ia “ez besteri egin zeure buruarekiko gogoko ez duzuna” esaera zaharraren aplikazio modernoa dirudi. Baina ez. Lagun urkoarekiko kristau-axiomak ez du hemen inolako aplikaziorik. Azken inkesten arabera, insinuazio sexualengatik % 65/75 emakume minduko lirateke; gizonezkoen artean, berriz, kopuru hori % 15era jaitsiko litzateke.

Urriak 16

ERRETORE BERRIA

Juan José Goiriena dugu Euskal Herriko Unibertsitateko erretore berria. Jakina zen. Barberá-ren ihesaldiak utzitako lorratzak ez zizkion gauzak hain samur ipintzen “continuista”tzat jotzen zen beste hautagaiari.

Nere ustez, “continuista”tzat joak izan diren horiek ez ziratekeen hain “continuista” izango, baina euren iragan hurbilak ez die Barberá-ren ildotik —publikoki bederen— urruntzeko aukerarik eman.

Harrigarria gertatu zait ikustea zer alde txikia zegoen Goirienaren eta Aldekoaren egitamuaren artean. Hain txikia, ezen zilegizkoa bait da susmatzea, askotan gertatzen den bezalaxe, aldatu diren gauza bakarrak pertsonak —trukagarriak elkarren artean, Goirienak berak esan bezala— izan direla.

Nolanahi ere, jota utzi nau bi egitamuok poliki eta arretaz irakurtzeak (hori egin duen bakarrenetakoa izango naizela uste dut) eta, zehaztasunak edo bitxikeriak alde batera utziz, haien arteko desberdintasunak adierazteko gai ez izateak.

Seguru asko, “barruan” egon beharko litzateke hautagaien mezuen arteko desberdintasunez jabetzeko. Eta honek gure EHUK izan dezakeen arazorik larrienera garamatza: bere baitan dabil itzulika eta *iniziatuentzako* eztabaida-kodeak darabiltza.

Bazen beste hirugarren egitamu bat, arras desberdina, baina ez da gauza izan hautagai bat aurkezteko. Erradikalatasunak ere bere morrontzak ditu eta, dirudienez, *iniziatuen* esku daude.

Urriak 18

ONKO-ARRATOIA

Onko-arratoia dugu azken eztabaidako protagonista. Dirudienez Patente Europarren Bulegoak bat eman omen dio injinerutza genetikoaren bitartez aldatutako ugaztun honen “fabrikatzailea”ri minbiziari buruzko esperimintuan erabiltzeko.

Ikuspegi etiko batetik eztabaidaren muina ea *bizidunei* buruzko patenteak eman behar ote diren erabakitzea da. Patenteak “a cualquier invención que sea industrialmente aplicable, no-obvia y nueva” guztientzat ematen direnez, emateak baino gehiago *industrialki erabilgarriak diren bizidunak* inbentatzeko dugun gaitasunak arduratzen nau, batipat inbentoa arratoiaren kode genetikoa aldatzeko eta giza tumoreen aurrean minberati bihurtzeko erabiltzen denean. Aurrerapen teknikoaren aldekoek, teknologiak animaliairene oinazea gutxitu egingo duela diote, farmazi inbestigazioak eskatzen duen animalia hilketa ugari saihestuz. Ikuskizun dago.

Nolanahi ere, eztabaida honek, berriro ere, gizon-emakumeok nahi dugunean nola korapilatzen garen eta komeni zaigunean nola deskorapilatzen garen erakusteko balio izan du.

Patente Europarren Hitzarmenak galerazi egiten ditu landare-aldakiak nahiz animalia arrazak patentatzea. Arazoa, beraz, Hitzarmen honen hiru bertsio ofizialetan datza: frantsesak “animalia arrazak” aipatzen ditu, ingelesak “aldakiak” eta alemaniarrek “motak”. Bulegoak, bere burua zuritu nahian, patente ematean erabaki du animalia transgenesikoek ez dutela animalia arraza/aldaki/mota-rik osatzen.

Egunen batean, geuk ere elkarrizketa/solasaldi/negoiazioa baliokidetzat joko bagenu, apika, beste nahaste eder batetik aterako ginateke.

Urriak 19

IRIONDO, ZARRA, SUAREZ ETA GAINZA

Adolfo Suarez-ek ahoa itxi eta politika utziko du. 1977ko udaz gero Legebiltzarrean zuen aulkia lagatzea erabaki du. Bere joateak, hein batean, transizioaren bukaera markatzen du.

Ia sahiestezina da Franco-ren heriotzaren eta Suarez-en erreformaren osteko lehen Korte demokratiko haiek gogoratzea. Bertan, Dolores Ibarruri, Santiago Carrillo, Manuel Fraga, Blas Piñar, Jordi Pujol, Xabier Arzalluz, Enrique Tierno Galván, Gregorio Peces Barba ziren.

Gaurkoarekin erkatuz gero, hark erraldoien Legebiltzarra dirudi.

Honek bide ematen ez badigu gure sistema demokratikoaren ahultasunaz burutapenen bat egiteko, beste aukera bat galduko dugu pentsatzeko.

Urriak 20

EUSKALTZAINDIA

Bilboko egoitza berriaren inaugurazioaren ostean, dena da letra-joko bat: instituzioek ordaindu behar dituztenak eta gastua justifikatzeko Euskaltzaindiak produzitu beharko dituenak.

Eta hau aipatzen dudanez, ba al daki inork zer arraiogatik ez ziren sozialistak inaugurazioan izan? Euren diskurtso politikoan euskara euskaldun guztion ondarea dela diote.

Urriak 21

KRISIA

Kantauriko lau autonomi elkarteetatik (Euskadi, Kantabria, Asturias eta Galizia) hiru azaltzen dira euren biztanlegoa azken hamarkadan gutxiturik ikusi duten Espainiako sei autonomi elkartearen artean; eta lauretan gutxitu da epe berean BPGa (Barne-Produktu Gordina).

Gaur egun, autonomi elkarte hauek 4'7 lanpostu sortzen dituzte Espainian sortzen diren 100 lanpostuetatik, eta atzeritar inbertsioaren 100 pezetetatik 5 baino ez dituzte jasotzen.

Erantzun bat, Asturias-en milamilioietako zorretan itotzen ari diren enpresen itxieren aurka gaur burutu den greba o rokorra da. Bestea, McDonnell Douglass-ekin egingo omen den kontratuaren ipuina, 6.000 lanpostu sortuko litzukeena eta etorkizuneko euskal industria aeronautikoaren umekia litzatekeena.

Nere ustez, irtenbideak ez dira aurkitzen atzera begiratzuz edota aurrerantz ihes eginez.

Urriak 23

SOLCHAGA ETA OTSOA

Edozein idazleren betebeharra noizbehinka bere burua aipatzea denez, joan zen maiatzaren 30ean aldizkari honetan bertan IRPF-Legea onartu zenean idatzitakoa gogorarazi nahi nuke. Lege honek erregularizazio-neurriak ere kontutan zituen eta diru beltza zuritzeko *azken aukera* gisa aurkeztua izan zen:

“Ez dut uste presa handiegirik hartuko dutenik legeak dienez baliatzeko. Bai bait dakite, lehenago edo beranduago, beste [aukera] batzuk etorriko direla.

Bitartean, Gobernuak harrokeria handiz azpimarratzen du azken aukera izango dela eta hobe luketela ez galtzea, ez bait da amnistia fiskalik egongo. Ba al dute, bada, horrelakoen beharrik?” (*Jakin*, 64 zk., 124 or.)

Diru beltzak ezkutuan jarraitzen duenez, Solchagak “otsoa!” ohiukatu beharrean ikusi du bere burua. Aurrekontuen Legea aurkeztean Legebiltzarrari eskaera bat luzatu dio: amnistia fiskalik sekulan ez izatea.

Hau da hau beldurra!

Urriak 24

ATZERA

EAJk iragarri berri du ez duela Gipuzkoako Batzar Nagusietan A-4 delako alternatiba aurkeztuko beste alderdien laguntza-eza ikusirik.

Honek esan nahi du HB ez dela joango eta A-2 delako bide ofiziala 39-0ezko tanteoaz berronetsia izango dela.

Baina emaitza honek bere burua iruzurturik ikusi nahi duenarentzat bakarrik balio du. Juntetako tanteoa ez da jokatzen ari den partiduaren adierazle zuzena. PSOE bera ere ohartu da. Bere emendakinak, zuzenketa tekniko eta ingurugirakoei bidea zabalik utziz, doako luzapen bat onartzea dakar partidua era horretan buka ez dadin.

Urriak 25

ADIERAZPIDE BERRIAK

Bakoitzak bere maniak ditu. Neureen artean, merkatura egozten diren adierazpen berriak biltzea da bat.

Egun gutxitan bi aurkitu ditut. Batek Guerra-ren sinadura darama: “El modelo conservador ha fracasado. Lo que no ha fracasado es el socialismo de mercado capaz de corregir desigualdades”.

Bestea (Ollora-rena omen) EAJren III. Batzar Nagusiaren eztabaidarako ponentzia batetik jaso da eta zera dio: “Puede haber un nacionalismo del norte y del sur. Y, en otro orden, un nacionalismo del corazón y otro del bienestar”.

“*Socialismo de mercado*”, “*nacionalismo del bienestar*”... Ea Gerra eta EAJ gauza bera esaten ari diren!

Urriak 27

GURE “BAKER”A

Ez dakit zenbat ehundaka milioi pertsonak entzun zuten Felipe González-ek Madrileko Konferentzian egin zuen inaugurazio-diskurtsua:

“Seguimos una larga tradición al ofrecerles esta casa como suya. España ha conocido a lo largo de la historia el fruto de la convivencia, de la tolerancia, de la paz, entre las tres culturas aquí presentes”.

Ikusten ari naiz, entzundakoa sinetsi ezinik, euren hi-lobietatik altxatzen gure elkarbizitza baldintzatu duten XV. mendean atzerriratutako milaka juduak (orain da, izan ere, gertakari haren V. Mendeurrena ere), beranduxeago diasporara zigorturiko moriskoak eta era guztietako diktaduren —ilus-tratu eta ez ilustratuen— beste hainbat eta hainbat biktima.

González-ek historia berridazten ziharduen bitartean, Baker-ek juduak eta palestinoak mahai berean eserteraziz idazten zuen historia. Atseginagoa litzaiguke González Baker-en papera betetzen ikustea, historialariaren papera betetzen ikustea baino.

Hementxe bertan dauka aukera.

Urriak 30

ENTERATUENTZAT

Asteburu honetan bildu dira Paris-en PSFko buruak, ezkerra intelektualki eta moralki birbateratu nahirik, egitamu sozialista berria aztertzeke.

Dirudienez, frantziar sozialismoaren “guru” berriak honako hauek ditugu:

- *Edgar Morin*, 70 urtekoa, soziologoa, konplexutasunaren teoria giza zientzietan aplikatu duelako ezaguna. Jaun honekin “agur” esan beharra dago determinismo marxistari, azpiegiturek eragindako jarre rei. Politikoak onartu egin behar du erabateko erantzunen jabe ez izatea eta behin eta berriz irtenbideak zalantzan jartzen egon beharra.

- *Jürgen Habermas*, 62 urtekoa, alemaniar filosofoa, gizarte industrialaren kritikaria. Bere lanak dira Michel Charzat-ek, bil-erako koordinatzaileak, “utopia sozialista berria” deitzen duenaren abiapuntu: gatazka onartzea da giza aktoreen arteko hitzarmen bat, konpromisu bat eragiten duen gauza bakarra. Utopia hau, gizarte ezin hobea, gatazkarik gabekoa aldar-rikatzen zuen utopia klasikoaren aurrez aurre kokatzen da.

- *John Rawls*, 70 urtekoa, filosofo amerikarra, sozial demokraziaren teorikoa. Bere “injustiziaren teoria”k utzi die egi-

tamu sozialista berriaren egileei ezkerretik liberalismoa interpretatzen, justizia eta efikazia *merkatu-sozialismo* batean elkartzen saiatuz. (Ene bada, hara non aurkitu duen gure Alfontso bere artikulu ospetsurako inspirazioa!).

Urriak 31

Euskaratzailea:
JON BERGARETXE